

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. c)

Istorie

Varianta 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Cuza trónfosztása után helytartó tanács alakult, azzal a céllal, hogy a megüresedett trón kérdését gyorsan megoldja, mivel egyes hatalmak veszélyeztették az egyesülést. Az idegen herceg meghívása volt [...] az egyetlen lehetséges megoldás. Ekképpen 1866. május 10-én, népszavazás eredményének megfelelően, a parlament ünnepélyesen kikiáltja Románia (*România*) azon akaratát, hogy egységes maradjon «élén I. Károllyal [...] (*Carol I.*)».

Az új uralkodó alatt elfogadott egyik első dokumentum az új alkotmány volt [...]. Az 1866-os Alkotmány (*Constituția*) alapját azok az igények képezték, amelyeket a román társadalom az 1848-as forradalom programjában, a Párizsi Egyezményben (*Convenția de la Paris*) (1858), valamint Cuza Statutumában (*Statutul lui Cuza*) (1864) fogalmazott meg a belga alkotmány alapján. Olyan alapelveket rögzít, [...] mint «az állampolgárok alapvető jogai és szabadságai», «nemzeti önrendelkezés», «a hatalmi ágak szétválasztása», miniszterek felelőssége, kétházás parlament, alkotmányos és örökletes monarchia [...]. Az ország hivatalos neve, amelyet az alaptörvény is rögzít, Románia (*România*) volt. Az uralkodónak széles végrehajtói és a törvényhozói hatásköre volt. A törvényhozói hatalmat ennek ellenére a Szenátusból (*Senat*) és Képviselőházból (*Camera Deputaților*) álló parlament gyakorolta. A Képviselőház megválaszthatta saját vezetőit, jogában állott interpellációkat megfogalmazni és vizsgálatot indítani. [...]. Az Alkotmányt, nem ismervé el semmilyen külföldi gyámkodást, az uralkodó a török fennhatóság és a garantáló hatalmak semmibe vételével hirdette ki.

(I. A. Pop, *Istoria românilor*)

B. „Az 1045-ös számú, 1938. február 27.-i keltezésű királyi rendelettel II. Károly (*Carol al II-lea*) kihirdette az új Alkotmányt. [...] Ez a nemzet és a monarchia közötti alapegyezmény felrúgását jelentette, annak az egyezménynek, amelyet I. Károly az első kiáltványában fogalmazott meg, amikor 1866. július 1-én felesküdt az Alkotmányra, mivel egyrészt az új Alkotmány nem a nemzettől ered, hanem a végrehajtói hatalomtól, másrészt meg nem tartotta be az Alkotmány megváltoztatására vonatkozó szabályokat. [...] Az államhatalmak szétválasztásának elvét gyakorlatilag felszámolta, és a hatalom tulajdonképpen az állam fejévé (30-as cikk) vált király kezébe tömörült. A törvényhozói hatalmat a király gyakorolja a nemzeti képviselőlet által (31-es cikk), valamint a végrehajtói hatalmat ugyancsak a király gyakorolja a kormánya (32-es cikk) által, a király elsőbbsége világosan meg lévén fogalmazva. [...] A király összehívhatta, bezárhatta és feloszlathatta mindkét Házat (*Adunări*), vagy csak az egyiket, [...] és elhalaszthatta a munkálatait [...]»

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

A források alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezzék meg az **A** forrásban említett történelmi térséget. **2 pont**
2. Pontosítsanak a **B** forrásból egy olyan információt, amely a király hatáskörére vonatkozik. **2 pont**
3. Említsék meg az **A** és **B** forrásokban egyaránt előforduló román uralkodó nevét és azt az alaptörvényt, amelyre mindkét forrás hivatkozik. **6 pont**
4. Írják a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint az államhatalmak szétválasztásának elvét felszámolták. **3 pont**
5. Írjanak a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok – okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassanak be két olyan eseményt a modern román állam történelméből, amelyek az **A** forrásban leírt történéseket megelőzik. **6 pont**
7. Említsék meg a modern román állam által a „keleti kérdés”-ben végrehajtott cselekmények egy jellemzőjét a XIX. század második feléből. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassák el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1948 augusztusában elfogadott tanügyi reform törvénye bezárt minden idegen iskolát, beleértve az egyházak által fenntartott iskolákat is. Tisztogatások folytak a tanárok és egyetemi hallgatók körében. [...] A Tanügy Minisztérium (*Ministerul Învățământului*) betiltotta egyes didaktikai eszközök használatát és jóváhagyta a marxista-leninista elveket magába foglaló tankönyveket. A marxizmus-leninizmus sztálini értelmezése kötelező tantárgy volt a második oktatási ciklustól felfele, a vallás oktatását teljesen megtiltották. [...]

1949 elején hozták létre a Román Népköztársaság (*Republica Populară Română*) Szekuritátejének (*Securitate*) két központi struktúráját. Január 23.-án létrehozták a Milícia Vezérigazgatóságát (*Direcția Generală a Milîției*), amely a Rendőrséget (*Politia*) és a Csendőrséget (*Jandarmeria*) volt hivatott helyettesíteni, majd február 7.-én létrehozták a Szekuritáте csapatait. Mindkét szervezet a Belügyminisztériumnak volt alárendelve. A Milícia hatáskörébe tartozott a tartózkodási engedélyek kibocsátása, ami lehetővé tette a lakosság mozgásának szabályozását, a gyanús elemek megfigyelését és a kitelepítések előkészítését. [...] A Szekuritáте csapatainak legfontosabb feladatai közé tartozott a közrend fenntartása az ipari központokban a kormányzati intézkedésekkel szembeni bármilyen ellenállás elfojtása, mint amilyen a kollektivizálás, a javak és tulajdonok elkobzása. [...] A Szekuritáте, a Milícia és a Szekuritáте csapatai által végrehajtott intézkedések jogi keretét az új igazságszolgáltatói rendszer biztosította, amely legfontosabb jellemzője a Román Munkáspártnak (*Partidul Muncitoresc Român*) és az államnak való alárendeltség volt. [...]

A Moszkvának (*Moscova*) való alárendeltséghez [...] a pártnak való alárendeltség társult. A Gheorghiu-Dej hatalmának megerősödése attól függött, hogy szovjet urai számára ne adjon okot a hűségének a megkérdőjelezésére.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A forrás alapján válaszoljanak az alábbi követelményekre:

1. Nevezzék meg a forrásban említett politikai vezetőt. **2 pont**
2. Pontosítsák azt a századot, amelyre a fenti forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsék meg a forrásban szereplő politikai alakulatot és a román állam államformáját. **6 pont**
4. Említsenek meg a fenti forrásból két olyan információt, amelyek az oktatásra vonatkoznak. **6 pont**
5. Fogalmazzanak meg, a fenti forrás alapján, egy szempontot az 1949-ben létrehozott struktúrák szerepéről, és támasszák alá a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljenek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint Románia beavatkozik a nemzetközi kapcsolatokba a „Hidegháború” idején. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használatát.) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 punct)

Írjanak egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a románok részvételéről a nemzetközi kapcsolatokban a középkorban és az újkor elején, figyelembe véve a következőket:

- pontosítva egy olyan államot, amelyik befolyásolta a románok részvételét a nemzetközi kapcsolatokban a XIV. században;
- megemlítve román térség nemzetközi kapcsolatokban való részvételének két okát a XV. századból, és két diplomáciai eseményt, amelyben részt vesznek a románok ebben az időszakban;
- bemutatva egy olyan történelmi tényt, amely során egy román középkori állam katonai konfliktus keretében részt vett a XVI. század nemzetközi kapcsolataiban;
- megfogalmazva egy nézőpontot, amely a románok által követett politikára vonatkozik a diplomáciai kapcsolatokban az újkor elején, alátámasztva a megfogalmazott nézőpontot egy történelmi érvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az ok-okozati összefüggések kiemelése, a történelmi érv kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata), a történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének, valamint a terjedelmi követelményeknek a betartása.